

การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬา
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน
ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

Need Assessment of Exercise and Sport Management for Rajabhat
University based on the Concept of Asian University Network
Health Promotion Network (AUN-HPN)

ARTICLE INFO

Article history:

Received 9 June 2020

Revised 6 July 2020

Accepted 8 July 2020

Available Online 17 September 2020

พลากร มะโนรัตน์^{1*}, นภพร ทศนัยนา²

สุกัญญา เจริญวัฒน์³ และ เสกสรรค์ ทองคำบรรจง⁴

Palakorn Manorat^{1*}, Nopporn Tasnaina²,

Sukunya Chardenwattana³ and Sakesan Tongkhambanchong⁴

ABSTRACT

This study aimed to examine the need assessment of exercise and sport management for Rajabhat University based on the concept of Asian University Network Health Promotion Network (AUN-HPN). This was a survey research using questionnaire to collect data from 434 participants including management personnel, academic staff, support staff, and students. The Stratified Random Sampling method was used. Statistics (\bar{x}), standard deviation were used for interpreting mean and arranging in order for Need Assessment prioritization.

The result revealed that 1) POIC for sport and exercise management for Rajabhat University based on the concept of AUN-HPN regarding the reality aspect, the sample group had a moderate level, indicating that the implementation of exercise and sports was not satisfied to the majority of the population. In terms of expected conditions, there was the highest level of demand was found in all aspects. This shows that the majority of the population has a high demand for sports and fitness management services, and 2) As considering the index of demand, it is necessary to find that the Implementation was the first priority, followed by Controlling, Organizing, and Planning. Deep-diving to each area, there were found that 2.1) Planning should focus on exploring for real problems, 2.2) Organizing should concentrate on the establishment of students and personnel clubs, 2.3) Implementing should focus on organizing sports and exercise promotion activities in various forms, and 2.4) Controlling should prioritize on providing operation manuals.

KEYWORDS: NEED ASSESSMENT / EXERCISE AND SPORT MANAGEMENT / HEALTHY UNIVERSITY FRAMEWORK

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย
Ph.D. (Exercise and Sport Science Sports Science), Faculty of Sport Science, Burapha University, Thailand.

² รองศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย
Association Professor, Faculty of Sport Science, Burapha University, Thailand.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย
Assistant Professor, Faculty of Sport Science, Burapha University, Thailand.

⁴ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย
Lecturer, Faculty of Education, Burapha University, Thailand.

* Corresponding author; **E-mail address:** palakorn.m@nrru.ac.th

doi: 10.14456/joe.2020.79

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจที่ใช้แบบแผนการวิจัยประเภทการประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 434 คน ได้แก่ บุคลากรฝ่ายบริหาร บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุนและนักศึกษา โดยทำการแบ่งหน่วยการสุ่มแบบเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย การจัดเรียงลำดับความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการตามหน้าที่ (POIC) ด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านสภาพความเป็นจริงกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับปานกลางชี้ให้เห็นว่า จากการดำเนินงานด้านการออกกำลังกายและกีฬายังไม่เป็นที่พึงพอใจของประชากรส่วนใหญ่เท่าที่ควร ด้านสภาพที่คาดหวังมีความต้องการในระดับมากที่สุดในทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าประชากรส่วนใหญ่มีความต้องการบริการด้านการจัดการออกกำลังกายและกีฬาเป็นอย่างยิ่ง 2) เมื่อพิจารณาตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่า สิ่งที่ต้องเน้นเป็นอันดับแรก คือ การนำไปปฏิบัติ รองลงมา คือ การควบคุม การจัดองค์กรและการวางแผน เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า 2.1) ด้านวางแผน ควรเน้นการตั้งหน่วยงานให้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านกีฬาและการออกกำลังกาย การทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องการจัดทำแผนงบประมาณสนับสนุน 2.2) การจัดองค์กร ควรเน้นการจัดตั้งชมรมของนักศึกษาและสโมสรบุคลากรให้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการกีฬาและออกกำลังกาย 2.3) การนำไปปฏิบัติ ควรเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ 2.4) การควบคุมควรจัดทำคู่มือในการดำเนินงานให้กับหน่วยงานและผู้รับผิดชอบ กำหนดมาตรฐานในการให้บริการ ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุง

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น / การออกกำลังกายและกีฬา / กรอบแนวคิดมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ

บทนำ

การส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬาในสถาบันอุดมศึกษา มีการดำเนินการ 2 ด้านควบคู่กัน ทั้งการส่งเสริมกีฬาเพื่อความเป็นเลิศเน้นการแข่งขันเพื่อชัยชนะของนักกีฬา การส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพที่เน้นให้ประชากรในสถาบันอุดมศึกษาได้ออกกำลังกายเพื่อลดภาวะการเจ็บป่วย และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันอันจะส่งผลให้เกิดชีวิตที่เป็นสุข ส่งเสริมกิจกรรมทางกายให้นิสิต นักศึกษา บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ทั้งกิจกรรมกีฬาการออกกำลังกายและกีฬาเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่านิสิต นักศึกษาเพียงร้อยละ 1 ที่เล่นกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ดังนั้นนิสิต นักศึกษา พนักงานในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญโดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพและเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับประชากรในมหาวิทยาลัยในการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งเสริมสุขภาพและการออกกำลังกายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมให้มีคุณภาพยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

จากการดำเนินงานในปัจจุบันระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีการขับเคลื่อนแนวคิดมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพในภูมิภาคอาเซียน ASEAN University Network (AUN) ร่วมกันจัดทำกรอบของมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ หรือ Healthy University Framework และมีมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นแกนหลักเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพของ

AUN (หรือ AUN-HPN) ได้จัดทำหนังสือคู่มือ “กรอบการเป็นมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ” มีมติรับหลักการที่จะเผยแพร่ให้แก่มหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกทั้ง 30 แห่งจาก 10 ประเทศของอาเซียน เห็นชอบให้มีการเผยแพร่ไปยังมหาวิทยาลัยอื่น ๆ โดยมีกรอบแนวทาง ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพของมหาวิทยาลัย 2) การมีอาคารสถานที่ที่ปลอดภัย สะอาด สิ่งแวดล้อมดี และเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว 3) มีบริการส่งเสริมสุขภาพให้คำปรึกษาและให้การช่วยเหลือ 4) เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงบริการอย่างเป็นธรรมรวมทั้งบริการที่เป็นมิตรต่อผู้พิการ 5) มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพทั้งในและนอกหลักสูตร 6) มีการสร้างศักยภาพในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ 7) มีวิจัยด้านการส่งเสริมสุขภาพ 8) มีการส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาในมหาวิทยาลัย และ 9) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ (วิโรจน์ โรจนพิทยากร, 2560)

แนวทางบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยราชภัฏการมุ่งเน้นทางด้านวิชาการ การผลิตครู และการพัฒนาท้องถิ่นเป็นภารกิจหลัก ไม่ได้ให้ความสำคัญด้านการออกกำลังกาย การกีฬาและการส่งเสริมสุขภาพเท่าที่ควร เห็นได้จากในด้านการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ การแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย ผลงานการแข่งขันของมหาวิทยาลัยกลุ่มราชภัฏเฉลี่ยอันดับรวมอยู่กลางค่อนข้างต่ำของมหาวิทยาลัยทั้งหมด ด้านกีฬาเพื่อมวลชนการบริหารจัดการไม่มีนโยบายที่ชัดเจน ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการออกกำลังกายและกีฬาโดยตรง ส่งผลต่อโครงสร้างบุคลากรไม่สอดคล้องกับขอบเขตหน้าที่การทำงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ การเรียนการสอนด้านการออกกำลังกายและกีฬายังไม่เพียงพอ ทำให้กระทบไปยังส่วนของกีฬาเพื่อมวลชน ซึ่งค่อนข้างขัดกันกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นที่พึ่งของท้องถิ่น แต่ด้วยปัจจัยภายในที่ไม่มีความพร้อมทางด้านกระบวนกรบริหารจัดการ และทรัพยากรทางจัดการทางด้านการศึกษา ซึ่งหากหน่วยงานที่เป็นที่พึ่งหลักของท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมภายในองค์กร การที่จะมุ่งพัฒนาท้องถิ่นด้วยความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แล้วนั้นย่อมเป็นไปได้ยากยิ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัมพร ศรียากย์ และคณะ (2557) เรื่องการจัดการกีฬาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนากีฬาชาติ พบว่า สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ควรจัดโครงสร้างขององค์กรให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ และบริหารจัดการด้านการกีฬาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษา โดยจัดระบบการบริหารจัดการให้ครอบคลุม 5 ด้าน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การจัดการบุคลากร (Staffing) การสั่งการ/การปฏิบัติ (Leading) และการประเมิน (Evaluating) อย่างเข้มข้นและจริงจัง รัฐบาลควรกำหนดให้การพัฒนากีฬาเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ทุกองค์กรจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องจัดให้ทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางกาย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพปลูกฝังการเป็นพลเมืองดีของประเทศ

จากประเด็นดังกล่าวประชากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนา ด้วยอาศัยความเข้าใจในบริบทท้องถิ่น ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมพัฒนาองค์ความรู้ความก้าวหน้าด้านการส่งเสริมสุขภาพ เป็นรากฐานที่เข้มแข็งของชุมชนด้วยการใช้องค์ความรู้ทางการบริหารจัดการเป็นแนวทางหลักเพื่อการทำงานที่เป็นระบบ ดังคำกล่าวที่ว่า “สุขภาพที่ดีสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ในขณะที่การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จจะสนับสนุนให้เกิดสุขภาพ การศึกษาและสุขภาพจึงไม่อาจแยกจากกันได้ การสร้างเสริมสุขภาพจะช่วยให้การลงทุนด้านการศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุด” (วารุณี เขียมสวัสดิกุล, 2561 อ้างถึงใน Desmond O’Byrne, 2000)

เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางที่จะนำการออกกำลังกายและกีฬาเป็นสื่อเพื่อพัฒนาภาวะสุขภาพของกลุ่มประชากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และรวมไปถึงชุมชนท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสม ผ่านกระบวนการบริหารจัดการองค์กรที่ดีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้มีความพร้อมทุกด้านทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริหารจัดการ ผสานกับแนวทางของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

จากการที่มหาวิทยาลัยกลุ่มอาเซียนร่วมกันสร้างกรอบการเป็นมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ และกำลังพัฒนาระบบติดตามประเมินผล ผู้วิจัยจึงนำความสำคัญและสภาพปัญหาการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กล่าวไปข้างต้น ศึกษาค้นคว้า พัฒนาสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนทางด้านการส่งเสริมสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการส่งเสริมสุขภาพที่มีมาตรฐานระดับสากลต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนด้านการจัดการองค์การ ด้านการนำไปปฏิบัติ และด้านการควบคุม

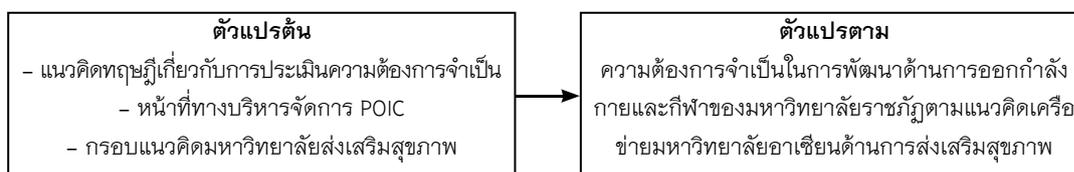
วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ใช้หน่วยการสุ่มจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เพื่อแบ่งหน่วยการสุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในแต่ละภูมิภาคไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ตัวแทนแต่ละภูมิภาค คือ ภาคกลางได้ 4 แห่ง ภาคเหนือได้ 2 แห่ง ภาคใต้ได้ 2 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ 4 แห่ง รวมทั้งหมด 12 แห่ง แบ่งหน่วยการวิเคราะห์ คือ ฝ่ายบริหาร บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุน และนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง จากวิธีการได้มาของประชากรและเนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ จึงใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า 384 คน และใช้การเลือกกลุ่มอย่างแบบโควตา (Quota sampling) เพื่อแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายสนับสนุน และนักศึกษา จะได้ฝ่ายบริหารแต่ละ 4 คน ฝ่ายวิชาการแต่ละ 10 คน ฝ่ายสนับสนุนแต่ละ 10 คน และนักศึกษา 10 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด จำนวน 434 คน

กรอบแนวคิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ตรวจสอบเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การผ่าน คือ 0.80 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบสอบถามเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มที่ต้องการศึกษาวิจัยจำนวน 30 คน วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของครอนบาค โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) โดยแบบสอบถาม

ฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือซึ่งจากเครื่องมือแบบสอบถามนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.81 ซึ่งเป็นค่าที่สามารถยอมรับได้

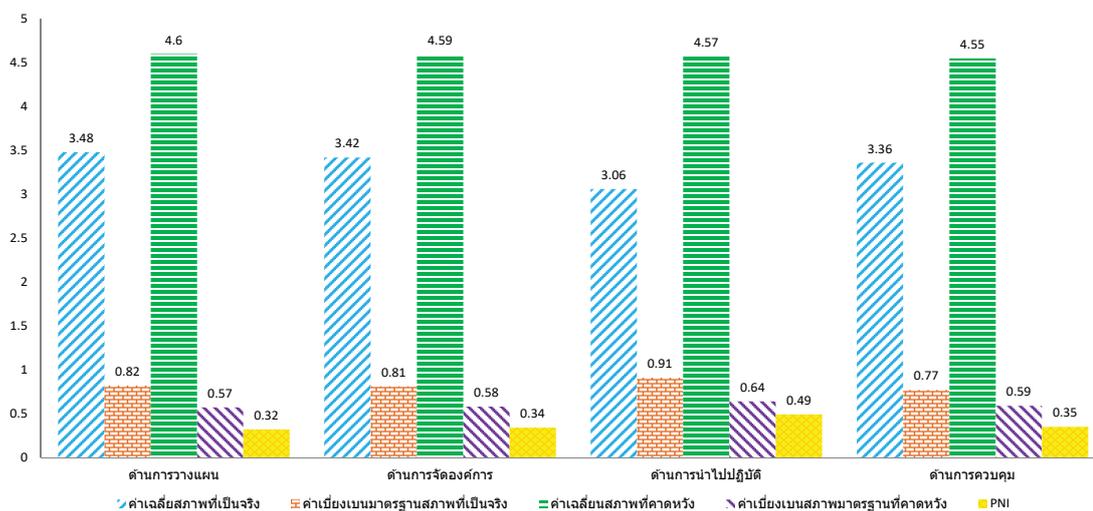
การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ มีรูปแบบการให้ข้อมูลแบบตอบสนองคู่ ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยวิธี Modified Priority Need Index ($PNI_{Modified}$) และเลือกข้อที่มีค่า PNI ที่มากกว่า 0.35 ขึ้นไป หรือค่า PNI ลำดับที่ 1-3 มาพิจารณาเป็นประเด็นที่สำคัญของการดำเนินงานวิจัย

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีดังนี้

1.1 ความต้องการจำเป็นวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังในแต่ละด้าน ทั้ง 4 ด้าน การประเมินความต้องการจำเป็นด้านหน้าที่ทางการจัดการในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า สภาพที่เป็นจริงของการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนมีสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 0.82) ในส่วนของสภาพที่คาดหวัง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.57) ดังปรากฏตามแผนภูมิภาพที่ 1

แผนภูมิภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI (n = 434)

1.2 ด้านการวางแผน เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังด้านการวางแผน พบว่า ความต้องการจำเป็นในสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพความเป็นจริงทุกด้าน สภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 0.73) ส่วนสภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.56) ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพความเป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเป็นข้อเดียวกัน คือ มีแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนด้านสุขภาพที่ดี คุณธรรม จริยธรรม บุคลิกภาพ รู้จักการทำงานร่วมกันของนักศึกษา และระหว่างนักศึกษากับบุคลากร รวมถึงความร่วมมือกับชุมชนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x} = 3.93, S.D. = 0.72) และ (\bar{x} = 4.73, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

1.3 ด้านการจัดการองค์การ พบว่า ความต้องการจำเป็นในสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพความเป็นจริงทุกด้าน โดยสภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} = 3.42, S.D. = 0.78) ส่วนสภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย (\bar{x} = 4.59, S.D. = 0.58) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพความเป็นจริง คือ มีการกำหนดขอบเขตหน้าที่การปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจนในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬา (\bar{x} = 3.67, S.D. = 0.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพที่คาดหวัง คือ การจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สโมสรบุคลากร ชมรมกีฬารองคการนักศึกษา เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬา (\bar{x} = 4.68, S.D. = 0.55)

1.4 ด้านการนำไปปฏิบัติ พบว่า ความต้องการจำเป็นในสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพความเป็นจริงทุกด้าน โดยสภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} = 3.06, S.D. = 0.84) ส่วนสภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.57, S.D. = 0.62) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพความเป็นจริง คือ มีการปรับปรุง พัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเหมาะสมกับการออกกำลังกายและกีฬา (\bar{x} = 3.54, S.D. = 0.79) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพที่คาดหวัง คือ มีการจัดชมรมเกี่ยวกับการกีฬา การออกกำลังกายและ/หรือการส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน (\bar{x} = 4.71, S.D. = 0.52)

1.5 ด้านการควบคุม พบว่า ความต้องการจำเป็นในสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพความเป็นจริงทุกด้าน สภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} = 3.06, S.D. = 0.84) ส่วนสภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.57, S.D. = 0.62) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพความเป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเป็นข้อเดียวกัน คือ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬาในสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับรู้ข้อมูลตรวจสอบ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน (\bar{x} = 3.53, S.D. = 0.76) และ (\bar{x} = 4.59, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ

จากแผนภูมิภาพที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI แสดงผลการจัดเรียงลำดับของความต้องการจำเป็นของการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพในทุกด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็น โดยมีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.32–0.49 โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านที่พบว่ามีค่า PNI_{Modified} สูงสุดมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการนำไปปฏิบัติ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการควบคุม ลำดับที่ 3 คือ การจัดการองค์การและลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวางแผน

ตารางที่ 1 แสดงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเรียงลำดับ 1-3 ตามรายชื่อในแต่ละด้าน

ลำดับรายชื่อความสำคัญของความต้องการจำเป็น	สภาพที่คาดหวัง (I)	สภาพที่เป็นจริง (D)	PNI $\frac{I-D}{D}$	ลำดับที่
ด้านการวางแผน (Planning)				
1. หน่วยงานมีการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการออกกำลังกายและกีฬา เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น	4.57	2.69	0.700	1
2. มีแผนการดำเนินงานส่งเสริมการวิจัย การศึกษาวิชาการด้านกีฬาและสุขภาพ รวมถึงการจัดประชุมวิชาการ เป็นต้น	4.62	2.90	0.592	2
3. มีแผนงานการจัดงบประมาณ การจัดหางบประมาณ แผนรายรับรายจ่ายและทรัพยากร ในการดำเนินงานด้านการออกกำลังกายและกีฬา	4.62	3.30	0.401	3
การจัดองค์การ (Organization)				
1. หน่วยงานมีการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการออกกำลังกายและกีฬา เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น	4.57	2.69	0.700	1
2. มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลรับผิดชอบด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม สร้างเสริมสุขภาวะภายในองค์กร	4.62	3.17	0.455	2
3. มีสโมสรมุขพลกร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายและกีฬา	4.60	3.33	0.380	3
ด้านการนำไปปฏิบัติ (Implementing)				
1. มีการจัดโครงการ กิจกรรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การประกวดโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพ แข่งขันด้านการลดน้ำหนัก/ไขมัน/น้ำตาลสมรรถภาพและภาวะโรค NCDs เป็นต้น ให้กับบุคลากรนักศึกษา	4.67	2.29	1.033	1
2. มีการจัดชมรมเกี่ยวกับการกีฬา การออกกำลังกาย และ/หรือการส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา บุคลากร โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน	4.71	2.78	0.695	2
3. มีโครงการและกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย และการกีฬาที่เหมาะสม มีความหลากหลาย เพียงพอต่อความต้องการของบุคลากรและนักศึกษา	4.65	2.75	0.687	3
ด้านการควบคุม (Controlling)				
1. มีการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเพื่อการควบคุมขั้นตอน เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	4.54	2.97	0.627	1
2. มีการกำหนดมาตรฐานการบริการ การควบคุมความเสี่ยง โดยการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลในแต่ละโครงการกิจกรรม	4.50	3.27	0.375	2
3. มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย	4.51	3.43	0.352	3

2.1 ด้านการวางแผน ตามการจัดเรียงความสำคัญของความต้องการจำเป็นในด้านการวางแผนพบว่า ข้อที่มีค่า PNI ^{Modified} สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ หน่วยงานมีการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการออกกำลังกายและกีฬา เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น (PNI = 0.700) ลำดับที่ 2 คือ มีแผนการดำเนินงานส่งเสริมการวิจัย การศึกษาวิชาการด้านกีฬาและ

สุขภาพพร้อมถึงการจัดประชุมวิชาการ เป็นต้น (PNI = 0.592) และลำดับที่ 3 คือ มีแผนงานการจัดงบประมาณ การจัดหางบประมาณ แผนรายรับรายจ่ายและทรัพยากร ในการดำเนินงานด้านการออกกำลังกายและกีฬา (PNI = 0.401)

2.2 ด้านการจัดองค์การ พบว่า ข้อที่มีค่า PNI^{Modified} สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ มีการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สโมสรบุคลากร ชมรมกีฬา องค์การนักศึกษา เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกายและกีฬา (PNI = 0.578) ลำดับที่ 2 คือ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลรับผิดชอบด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม สร้างเสริมสุขภาพภายในองค์กร (PNI = 0.455) และลำดับที่ 3 คือ มีสโมสรบุคลากร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายและกีฬา (PNI = 0.380)

2.3 ด้านการนำไปปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีค่า PNI^{Modified} สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ มีการจัดโครงการ กิจกรรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การประกวดโปสเตอร์สร้างเสริมสุขภาพ แข่งขันด้านการลดน้ำหนัก/ไขมัน/น้ำตาล สมรรถภาพทางกาย และภาวะโรค NCDs เป็นต้น ให้กับบุคลากร นักศึกษา (PNI = 1.033) ลำดับที่ 2 คือ มีการจัดชมรมเกี่ยวกับการกีฬา การออกกำลังกายและ/หรือ การส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา บุคลากร โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน (PNI = 0.695) และลำดับที่ 3 มีโครงการกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกายและกีฬาที่เหมาะสม มีความหลากหลายเพียงพอต่อความต้องการของบุคลากรและนักศึกษา (PNI = 0.687)

2.4 ด้านการควบคุม พบว่า ข้อที่มีค่า PNI^{Modified} สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเพื่อการควบคุมขั้นตอนเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (PNI = 0.627) ลำดับที่ 2 คือ มีการกำหนดมาตรฐานการบริการการควบคุมความเสี่ยง โดยการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลในแต่ละโครงการกิจกรรม (PNI = 0.375) และลำดับที่ 3 คือ มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย (PNI = 0.325)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามความต้องการจำเป็น

ด้านการวางแผน 1) ควรมีหน่วยงานที่ชัดเจน มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานด้านการออกกำลังกายและกีฬา 2) นโยบายการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อบุคลากร นักศึกษา ยังไม่มีความชัดเจน 3) ควรมีการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้ชัดเจน 4) วางแผนให้ครอบคลุมทั้งกีฬาเพื่อมวลชน ความเป็นเลิศ และอาจจะมีการวิชาการเกี่ยวข้อง

ด้านการจัดองค์การ 1) ควรมีการจัดแบ่งภาระงานที่ชัดเจน เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) ควรให้บุคลากรและนักศึกษามีส่วนร่วมทำยุทธศาสตร์และวางระบบองค์กร คณะ สโมสร ชมรมให้มีส่วนร่วมกันในงานทุกระดับของมหาวิทยาลัย 3) ควรมีการวางทิศทางให้ทุกคนได้มีการสำนึกในการส่งเสริมสุขภาพ มีค่านิยมที่ดีต่อการออกกำลังกาย

ด้านการนำไปปฏิบัติ 1) ควรมีกิจกรรมที่ตรงตามความต้องการ มีความหลากหลาย มีกิจกรรมร่วมสนุก และมีการแจกของรางวัล 2) สร้างพื้นฐานความเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมด้วยชมรมต่าง ๆ การทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีระเบียบแบบแผน 3) การจัดโครงการไม่ตอบสนองกับความต้องการของบุคลากร นักศึกษา และเข้าช้อนกับโครงการระดับสาขา

ด้านการควบคุม 1) ใช้ระบบของมหาวิทยาลัย แต่ให้ลดขั้นตอนงานเอกสารเพื่อความรวดเร็ว แต่ออกเป็นคำสั่งการปฏิบัติงานในนามของมหาวิทยาลัยเพื่อให้ตอบโต้การทำงานและการส่งเสริมอย่างแท้จริง 2) ควรมีคู่มือการทำงานเพื่อความชัดเจน มีระเบียบแบบแผน และการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3) มีกระบวนการตรวจสอบ ควบคุมที่มีความต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลนำมาปรับปรุงระบบการทำงาน

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ความต้องการจำเป็นของการจัดการด้านการออกกำลังกาย และกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความต้องการจำเป็นทุกด้านสะท้อนให้เห็นว่า สภาพที่คาดหวังมีความมุ่งหวังที่สูงแต่สภาพที่เป็นจริงยังไม่เป็นไปตามที่ต้องการจึงทำให้มีความแตกต่างกันมาก ดังนั้นทุกด้านจึงเป็นความต้องการจำเป็นทั้งสิ้น การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการปฏิบัติการ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการควบคุม และลำดับที่ 3 ด้านการจัดการองค์การและลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวางแผน

1. ด้านการวางแผน มีความสำคัญของการจำเป็นในภาพรวมอยู่ลำดับที่ 4 โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง หน่วยงานมีการตรวจสอบข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการออกกำลังกายและกีฬา เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นถึงการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการ จึงทำให้โครงการต่าง ๆ ไม่ตรงตามความต้องการเท่าที่ควร สอดคล้องกับ พัชลิรี ชมภูคำ (2552) กล่าวว่าการจัดการเป็นระบบเปิด (Opened System) ซึ่งในการดำเนินงานขององค์การนั้นจะได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อม และในขณะเดียวกันองค์การเองก็ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้จัดการจึงจำเป็นต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมขององค์การเพื่อที่จะได้รับมือ ปรับตัวและได้ประโยชน์จากโอกาสของสภาพแวดล้อมนั้น ลำดับที่สอง มีแผนการดำเนินงานการส่งเสริมการวิจัย การศึกษาวิชาการด้านกีฬาและสุขภาพรวมถึงการจัดประชุมวิชาการ เป็นต้น ในส่วนของงานวิจัยด้านการออกกำลังกายและกีฬายังไม่มีการผลิตผลงานวิจัยออกมาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเท่าที่ควร เนื่องจากความพร้อมด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬา จึงควรมีการวางแผนงบประมาณรายได้ให้ละเอียดรัดกุม สอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ (2557) กล่าวว่า การวางแผนนโยบายในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ การวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งของผู้บริหารทุกระดับ เนื่องจากการวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่จะต้องดำเนินการก่อนสิ่งอื่น เพื่อเป็นการกำหนดกรอบและแนวทางในการทำงาน ดังนั้นการวางแผนนโยบายจึงสำคัญยิ่งต่อการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้ประสบความสำเร็จ ลำดับที่สาม มีแผนงานการจัดงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ แผนรายรับรายจ่ายและทรัพยากร ในการดำเนินงานด้านการออกกำลังกายและกีฬา สอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2547) กล่าวว่า สิ่งสำคัญของการจัดทำงบประมาณ คือ ความพยายามให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนทำงบประมาณโดยเฉพาะในส่วนรับผิดชอบของตนเอง งบประมาณแต่ละฝ่าย เมื่อนำมารวมกันจะกลายเป็นงบประมาณทั้งหน่วยงาน

2. ด้านการจัดการองค์การ มีความสำคัญของการจำเป็นในภาพรวมอยู่ลำดับที่ 3 โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง คือ มีการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สโมสรบุคลากร ชมรมกีฬา องค์การนักศึกษา เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่ไม่มีระบบชมรมเกี่ยวกับการออกกำลังกายและกีฬาที่เป็นระบบแบบแผน ทำให้ไม่เกิดที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลำดับที่สอง คือ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลรับผิดชอบด้านกายภาพสิ่งแวดล้อมสร้างเสริมสุขภาพภายในองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพในการลงสู่ปฏิบัติยังขาดความชัดเจน เช่น หน่วยงานมีข้อจำกัดเรื่องขนาดพื้นที่ งบประมาณ สอดคล้องกับ นรภัทร วิตตราสุข (2558) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์กีฬากองทัพภคสวสนประติพัทธ์ กล่าวในด้านการจัดองค์การว่า

การกำหนดส่วนงานและแบ่งอำนาจหน้าที่ในการทำงานของศูนย์พัฒนากีฬากองทัพบกสวนสนประดิพัทธ์นั้น ควรแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามลำดับสายงานการบังคับบัญชา ซึ่งในการประชุม/พิจารณา/วางแผนและสั่งการจะต้องคอยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลรับผิดชอบของคณะกรรมการอำนวยการ และลำดับที่สาม คือ มีสโมสรบุคลากร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายและกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับ รัชชัช สันติวงษ์ (2545) กล่าวว่า การจัดองค์การเป็นการจัดระเบียบกิจกรรมให้เป็นกลุ่มและการมอบหมายให้คนปฏิบัติ จัดระเบียบความรับผิดชอบต่าง ๆ ให้ทุกฝ่ายทราบว่าใครต้องทำอะไร และใครหรือกิจกรรมใดต้องสัมพันธ์กับฝ่ายอื่น ๆ

3. ด้านการนำไปปฏิบัติ ความสำคัญของความต้องการจำเป็นในภาพภาพรวมอยู่ลำดับที่ 1 โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง มีการจัดโครงการกิจกรรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การประกวดโปสเตอร์สร้างเสริมสุขภาพ แข่งขันด้านการลดน้ำหนัก/ไขมัน/น้ำตาล สมรรถภาพทางกายและภาวะโรค NCDs เป็นต้น ให้กับบุคลากร นักศึกษา ลำดับที่สอง มีการจัดชมรมเกี่ยวกับการกีฬา การออกกำลังกายและ/หรือการส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา บุคลากร โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน และลำดับที่สาม มีโครงการ กิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกายและกีฬาที่เหมาะสม มีความหลากหลาย เพียงพอต่อความต้องการของบุคลากรและนักศึกษา ซึ่งทั้งสามลำดับมีความสอดคล้องกันคือ การจัดให้มีโครงการส่งเสริมที่เกี่ยวข้องในด้านสุขภาพ และมีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม/ชมรม เพื่อเป็นแนวทางให้มีการสร้างความเข้มแข็ง แต่ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่ การจัดการชมรมต่าง ๆ ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน มีข้อจำกัดเรื่องของความพร้อม วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณการดำเนินงาน และระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ วารุณี เข้มมสวัสดิกุล (2561) กล่าวว่า ในการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สถานศึกษาจะต้องเสริมสร้างให้เกิดกิจกรรมชุมชนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคตามนโยบายที่กำหนด โดยสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความต้องการ กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพคล้ายคลึงกันในรูปแบบของชมรม กลุ่มหรือชุมชน เพื่อสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรคในสถานศึกษาและชุมชนรอบสถานศึกษา เช่น ชมรมกีฬาฟิสิกส์สุขภาพ ชมรมโภชนาการ ชมรมออกกำลังกาย ชมรมสุขภาพจิต เป็นต้น สนับสนุนทรัพยากรทั้งทางด้านข้อมูล ความรู้ งบประมาณ การบริหารจัดการ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ และบุคลากรอย่างเพียงพอ และการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลที่จำเป็นเพื่อการมีสุขภาพที่ดี สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลที่จำเป็นเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค 1) ทักษะการสร้างเสริมสุขภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ 2) ทักษะการป้องกันโรค เช่น การทักษะการตรวจสุขภาพตนเอง ทักษะการดูแลตนเองเมื่อมีปัญหาสุขภาพ เน้นการเสริมสร้างพลังอำนาจ และความต้องการกลุ่มบุคคลและชุมชนเป็นศูนย์กลาง

4. ด้านการควบคุม ความสำคัญของความต้องการจำเป็นในภาพภาพรวมอยู่ลำดับที่ 2 โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง มีการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเพื่อการควบคุมขั้นตอน เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลำดับที่สอง มีการกำหนดมาตรฐานการบริการ การควบคุมความเสี่ยง โดยการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลในแต่ละโครงการกิจกรรม และลำดับที่สาม มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บางหน่วยงานยังขาดระบบการควบคุมคุณภาพการทำงานที่ชัดเจน จึงมองว่าการมีคู่มือการปฏิบัติงานที่ละเอียดรอบคอบทุกขั้นตอน จะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2560) กล่าวว่า การควบคุมเป็นหน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรวัดผลการดำเนินงานในองค์กร รวมทั้งการวัดผลการดำเนินงานในปัจจุบันเพื่อให้มีมาตรฐาน เช่น มาตรฐานการดำเนินงาน มาตรฐานด้านคุณภาพ มีการเปรียบเทียบกับ

ผลงานที่ทำได้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดลดการสูญเสียสิ้นเปลืองเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

สรุปภาพรวมจากการสังเคราะห์งานวิจัยและแนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะที่ต้งเน้นเป็นอันดับแรก คือ การนำไปปฏิบัติ รองลงมา คือ การควบคุม การจัดองค์กรและการวางแผน เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ด้านวางแผน ควรเน้นการตั้งหน่วยงานให้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านกีฬาและการออกกำลังกาย การทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องของการจัดทำแผนงบประมาณสนับสนุน และการส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลงานวิจัย ทางด้านการออกกำลังกายและกีฬามากขึ้น ด้านการจัดองค์กร ควรเน้นการจัดตั้งชมรมของนักศึกษาและสโมสรบุคลากรให้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการกีฬาและออกกำลังกาย เพื่อการมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ เสริมสร้างการเป็นผู้นำด้านการออกกำลังกายและกีฬาในกิจกรรมที่ตนเองสนใจ การนำไปปฏิบัติ ควรเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ โดยให้มีการสำรวจความต้องการในการกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบต่าง ๆ และเสริมสร้างแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญและเข้าร่วมในโครงการกิจกรรม การควบคุม ควรจัดทำคู่มือในการดำเนินงานให้กับหน่วยงาน และผู้รับผิดชอบ กำหนดมาตรฐานในการให้บริการ ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เป็น เนื่องการประเมินความต้องการจำเป็นการจัดในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ศึกษาเน้นไปทางหน้าที่ทางการจัดการ จึงสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการต่อยอดการวางแผนงานด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการ (4M) เพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจนมากขึ้น อาจมีการแยกกลุ่มการวิเคราะห์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ทราบความต้องการจำเป็นในตัวแปรอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *ขอเชิญส่งนิสิตนักศึกษา อาจารย์และเจ้าหน้าที่เข้าร่วมโครงการประชุมสัมมนาส่งเสริมกีฬาเพื่อสุขภาพและนันทนาการในสถาบันอุดมศึกษา เรื่อง วิถีแห่งแรงบันดาลใจสู่ชุมชนเพื่อสุขภาพ (A part of inspiration toward a more community for health)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ. (2557). กลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(2), 140-154.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2545). *การจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรภัทร วิจิตรานุษ. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์กีฬากองทัพกสวนสนประดิพัทธ์. *วารสารสมาคมการจัดการกีฬาแห่งประเทศไทย*, 5(2), 24-30.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2560). *การจัดการสมัยใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 11). ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.

- พัชลิรี ชมภูคำ, (2552). *องค์กรและการจัดการ*. แมคกรอ-ฮิล.
- วารุณี เอี่ยมสวัสดิกุล, (2561). การสร้างเสริมสุขภาพในสถานศึกษา. *วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 11(9), 1-11.
- วิโรจน์ โรจนพิทยากร, (2560). กรอบการเป็นมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ บทบรรณาธิการ. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 26(4), 662-663.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2547). *การบัญชีต้นทุน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สยามสเตรซันเนอริ ซัพพลายส์.
- อำพร ศรียาภย์. (2557). การจัดการกีฬาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนากีฬาชาติ. *วารสารสมาคมการจัดการกีฬาแห่งประเทศไทย*, 4(1), 35-49.
- Desmond, O. B. (2000). 5th Global Conference on Health Promotion, Mexico 2000. *Promotion & Education*, 7(3), 15-16. <https://doi.org/10.1177/102538230000700306>
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.